



העלוך יוצא לאור
לעילוי נשמת

היקרות והנכבדות

זמירה משה ע"ה

נלב"ע ג' כסלו תשפ"ד

ואחותה **אביבה חביבה** ע"ה

נלב"ע ד' אדר ב' תשפ"ד

בנות **סלמן ושרה** ז"ל

☆

ת.נ.צ.ב.ה.

במעשיו הרעים השחית והשריש את טבעו הרע באוירת הארץ, עד כי הבהמות חשו כי נמשכים הם לשאינם בני מינם.

וזה שאמר הכתוב וירא אלוקים את הארץ והנה נשחתה: כלומר ראה הקב"ה כי הארץ עצמה הושחתה וטבע אוירה התקלקל, וכל זה מכח מעשי האדם המקולקלים שגרמו שהשפיעו גם על הארץ הדוממת להשחית את דרכה, והגיעו הדברים עד כדי שהשחית כל בשר את דרכו על הארץ וכדפירש"י שגם בעלי חיים השחיתו דרכם.

החיידקים שנספגו בעצים ובקורות של בית החולים

ג. ובספר לב אליהו בפרשתנו (אחר שכתב לבאר כדברי הבית הלוי), המחיש זה במעשה שהיה בימי נערותו כאשר למד בישיבת לומז'ה, "בעיר עמד בית חולים ישן נושן, והנה דבר מוזר התרחש בין כותליו של בית החולים כאשר היה אדם מגיע לבית החולים בעקבות מחלה מסוימת ומתאשפז למשך פרק זמן היו מתוספות לו לפתע עוד כמה וכמה מחלות נדירות ומשונות אשר הוא עצמו לא חלה בהן מימיו".

"רבים מהמון העם החלו לחשוש, שמא רוחות רעות מתהלכות בין כתלי המבנה העתיק, אולם פרנסי העיר שישבו על המדוכה החליטו לזמן לעיר מספר מומחי רפואה, בעלי שם עולמי, תושבי וורשא העיר הגדולה ואכן כאשר הגיעה ועדת המומחים וחקרה את הענין במשך ימים ושבועות, היתה מסקנתה שונה בתכלית ומדהימה בפשטותה: בית החולים שכן במבנה ישן נושן, עשוי עצים מזקינים וברבות השנים, ספגו כתלי בית החולים את מחלותיהם של המתאשפזים, חיידקי המחלות נספגו בעצים העבים במידה גדושה ועתה הם מקרינים החוצה על השוהים על המיטות, אין תקנה ואין תקוה למבנה ישן זה, והפתרון היחיד הוא, להרוס את הבית, לשרפו עד היסוד ולהקים מבנה אחר תחתיו, ומסיים המשגיח הגה"צ רבי אלי' לופיאן זצ"ל "אם כך בגשמיות ברוחניות על אחת כמה וכמה, ואם חיידקי המחלות הגשמיות משפיעים כך על סובביהם, על אחת כמה וכמה שהמחלות ברוחניות, מחלות הנפש, מחלות החטאים, משפיעים ומקרינים על סביבתו של האדם..."

[ונפ"מ למעשה אומר הלב אליהו; שבית שגרה שם משפחה שלא שמרו תורה ומצות נדבקו בקירות הבית מחלות רוחניות והנכנס לבית יש לו לחשוש להידיבק מחיידקים אלו].

שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה

ד. וכך פירש בספר ילקוט הגרשוני מה שאמרו חז"ל באבות שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב ליצים, דיש כאן קושיא ותירוץ דאיך יתכן ששני תלמידי חכמים יושבין זה לצד זה ואין ביניהם דברי תורה, והתשובה - כי קודם לכן היה שם מושב ליצים וטמאו את המקום בחיידקים של ביטול תורה, וזה השפיע על המקום עד כדי שכשיבואו אח"כ ת"ח וישבו שם יושפעו מהמקום.

וע"ז מביא ראיה שדוד המלך משבח את מי שלא ישב במושב ליצים, ולא עם ליצים, כי הישיבה במקום שישבו ליצים משפיעה לרעה.

יוהנן כהן גדול שימש בכהונה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי

ה. ובזה יבואר דבר פלא בגמ' ברכות כט. שיוחנן כהן גדול שימש שמונים שנה בכהונה גדולה, ולבסוף נעשה צדוקי, ופלא היאך קרה כדבר הזה הא מסתמא כל שנותיו היה צדיק שהרי כהן גדול שלא היה מושלם בצדקותו לא היה מוציא שנתו כמבואר ביומא י"ט:

פרשת נח

האדם המתעלה - מתעלה העולם עמו

וירא אלוקים את הארץ והנה נשחתה

א. בפרשת השבוע כתוב: "וירא אלוקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" ובגמ' מסכת סנהדרין (קח) איתא שהרביעו בהמה על חיה וחיה על בהמה, ובמדרש רבה (כ"ח - ח') אמרו דכולם קלקלו מעשיהם, הכלב הולך אצל זאב והתרנגול אל הטווס, וכמו"כ האדמה קלקלה מעשיה ותחת חיטין יצא זונין.

וכתב הבית הלוי: ויש להבין, דבשלמא האדם הוא בעל בחירה, אבל הבהמה (וכן האדמה) הרי אין לה יצה"ר לענינים כאלו ועשייתה הוא רק בטבעה ואיך תעשה כדברים הללו?

יסוד "הבית הלוי" זי"ע

ב. וביאר שם הבית הלוי וזה לשונו: דהאדם פועל במעשיו בכל העולם התחתון בכלל, ולא מיבעי אם חטא בפרהסיא הרי ודאי גורם לאחרים הרואים שילמדו ממנו, אלא אפי' אם חוטא בציניעא בינו לבין עצמו, מ"מ ע"י הימשכו אחר איזו תאוה הוא מגביר כוחו של התאוה הלזו עד שמשריש זה בטבע של כל הברואים ובהעולם להיות טבעם נמשך לזה יותר ממה שהיה מקודם, ולא לבד בבריות החיים אלא גם בדוממים נעשה טבע אסור, וגם להשוכן בתוכם, להיות להם נטייה לזה וכמו שאמר הכתוב: ותבוא ותטמאו את ארצי ומסיים הבית הלוי שם:

וענין זה הגם כי לא נוכל להשיגו בשכל מ"מ כל אדם יוכל להרגישו בחוש ממש, בבואו לאיזה מדינה אחרת חדשה שהיא פרוצה באיזו פרט מן הפרטים ימצא גם בעצמו איזו נטייה והמשכה לזה הפרט יותר ממה שהיה לו כשהיה במדינה אחרת... ועיי"ש עוד באריכות בלשונו הטהור.

ולמדנו מדבריו הכוח העצום שיש להשפעת האדם במעשיו לא רק להשפיע על עצמו ועל בני אדם הסובבים אותו אלא גם על בעלי חיים שאינם בעלי בחירה, ואפילו על דומם כמו האדמה וכדומה להפכו ולשנות את טבעו להוציא גידולים רעים, וגם גורם לשוכנים בתוכה להיות להם נטייה לרע.

וזה ההסבר בדור המבול שגם בהמות וחיות השחיתו דרכם, אף שאין להם יצה"ר, כי האדם

כמה שנים נסע בנו עם משפחתו לפארק גדול במרכז הארץ. בדרך הם נפגשו באקראי במקרה פלאי המוכיח עד היכן מגיעה השפעתו של צדיק על בני מקומו.

באוטובוס בו נסעו עלתה באחת התחנות אשה עם מספר ילדים קטנים. האשה בקשה מהנהג להמתין עד שהיא תושיב את הילדים במקומם ומיד תבוא לשלם דמי נסיעה.

לאחר כדקה היא שבה אל הנהג בפיך ברכים, והתנצלה כי שכחה בבית את הארנק ובו כרטיסי התשלום, והוסיפה כי כנראה ארע הדבר מרוב מהירות ובהילות שלא להפסיד את האוטובוס. אך למעשה כרגע אין לה איך לשלם על הנסיעה, וכבר התכוננה שהנהג יורה לה לרדת.

אלא שכאן קרה דבר בלתי צפוי. הנהג שהיה נראה רחוק מהדת ומשמירת תורה ומצוות, הגיב בצורה ננוחה ונעימה: "אין לך כלל מה לדאוג. יש מי שישלם עבורך ועבור הילדים...", ובעודה עומדת נדהמת מהתשובה, הוציא מהנהג מכיסו הפרטי כרטיסי 'רב קו' הנדרשים לתשלום עבור מבוגרים ונוער, ו...פשוט שילם בעצמו במקומם.

איש שיחנו מספר, שההנהג המיוחדת הזאת של הנהג הפעימה את רוח בנו. איך יתכן שנהג הלבוש כאדם חפשי, עד שבקושי ניתן לשער אודותיו אם הוא הנו שומר שבת, ינהג במידת חסידות נפלאה שכזאת, והחליט להתחקות אחר סודו. הוא ניגש אל הנהג והתעניין לדעת אצלו מה עומד מאחורי ההנהגה המאלפת הזאת?

הנהג השיב בפשטות, כי בהזדמנות מסוימת עלה בדעתו להחזיק בכיסו כרטיסים אלו שישמשו כמין גמ"ח למקרים דומים כאשר אנשים נתקעים מבלי שיש להם מספיק דמי נסיעה.

תמיהתו של הלה רק גברה לשמע דברי הנהג. עד עתה היה סבור שהנהג נהג כן באופן חד פעמי, ואילו כעת שמע שזוהי הנהגה קבועה שלו. הוא לא התאפק ושאל את הנהג "אשמח אם תגלה לי מהיכן למדת הנהגות טובות כאלה?"

השיב לו הנהג: "תראה, אני תושב רמת השרון, והרב יעקב אדלשטיין הוא רב העיר."

"מה? הוא המממן של הגמ"ח הזה?" - תמה הלה בפליאה.

"לא! לא!" השיב הנהג בשלילה: "מה פתאום! וכי יעלה על דעתך שאני אלך להטריח את הרב בדברים פעוטים כאלה. אך אומר לך, כאשר רואים כזה טוב לב כמו של הרב, אי אפשר לנהוג אחרת...!"

מפליא! עד היכן חודרות קרני אורו של הצדיק. הנהגתו משפיעה גם על הרחוקים משמירת התורה והמצוות, ומשתקפת במעשי הטבה וחסד כאלו.

מה שסיפר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

י. סיפר מרן הגר"ח קניבסקי: פעם טיילתי עם דודי מרן החזו"א באיזור הפרדסים בבני ברק ולפתע נעצר החזו"א ואמר: חש אני, כי מקום זה נתקדש בלימוד תורה נעלה, בטוחני שביום מן הימים יקום כאן ביכנ"ס או תקום כאן ישיבה, וסיים מרן הגר"ח: על מקום זה בדיק עומד כיום ביהנ"ס לדרמן שבשיכון חזון איש.

אך לפי המבואר יתכן ליישב, שהרי כידוע באותה תקופה בבית שני התרבו הצדוקים שהסיתו והדיחו את ישראל וכפרו בתורה שבעל פה, וזה גרם להרעיל את האויר שהיה ספוג בכפירה, עד שהצליחו גם להפיל את האדם הגדול ביותר - יוחנן כהן גדול להיות כמותם. [תוכו רצוף אהבה].

האדם המתעלה - מעלה את העולם עמו

ו. וזה לעומת זה עשה אלוקים כמוש"כ מסילת ישרים (פ"א) כי אם האדם מתעלה - הוא מעלה את העולם עמו ומשפיע על הסובבים אותו.

ומסופר שמרן הרב ש"ך הלך עם נכדו לטייל בשבת, והגיעו לקצה העיר מקום שמחללים שם שבת רח"ל ושאל אותו מרן: האם תוכל לומר לי למה עד כן לא חללו שבת ומכאן ואילך מחללים רח"ל, וא"ל נכדו בפשטות כי עד כאן זה בני ברק ומכאן זה רמת גן, א"ל הרב ש"ך: לא זה הסיבה אלא כי קדושת השבת שבאה כתוצאה משומרי השבת בבני ברק משפיעה עד לכאן... ואם אנחנו היינו מתחזקים עוד יותר בשמירת השבת היה לזה השפעה גם לתוככי רמת גן...

השפעה של אדם קדוש

ז. ובקונטרס "מעדני כהן" מביא, שהגרעק"א ז"ע נסע לוורשא לחתונת נכדו ועבר דרך העיר לוביטץ וביקשו ממנו להיכנס ללון בבנין שהיה מרובה בדירות שהיה להם הרבה היזקות משונות, וביקשו שילון שם לילה אחד, וכיון שלן שם לילה אחד פסקו הצרות מאותו הבין. והוא שקדושת הרעק"א השפיעה על הבנין והפכה את המקום למנוקה מכוחות הרע ולא היו עוד צרות שם.

רגע אחד בבית המקדש!

ח. וכך מקום קדוש משפיע על מי שבא אצלו, וכך מסופר במדרש רבה (פר' תולדות) על יוסף משיתא (יהודי מומר) שנכנס יחד עם חייליו של טיטוס לבית המקדש כדי לבוז את אוצרות המקדש, מתוך פחד שקינן בליבם, שלחו אותו חייליו של טיטוס להיכנס ראשון אל הקודש פנימה, כפרס הציעו לו את אשר יעלה בידו, הוא נכנס ויצא עם המנורה בידו, הרומאים חזרו בהם וטענו כי אין דרכו של הדיוט להשתמש בכלי יקר שכזה הראוי יותר לאוצרותיו של הקיסר, הוא התבקש למסור לידיהם את המנורה ולהיכנס שוב אל המקדש, הפעם סירב להכנס שוב, הוא בכה וצעק במרירות: "אוי לי שהכעסתי את בוראי" גם איומיהם של הכובשים לא הועילו והוא הוציא את נשמתו בענויים קשים.

והיה אומר הרב מפוניבז' זצ"ל כיצד ניתן להסביר את השינוי שחל לפתע ביוסף משיתא שהתהפך בין רגע וכבר לא הסכים להיכנס שוב לבית המקדש וקיבל על עצמו עינויים קשים, תוך שהוא צועק: אוי לי שהכעסתי את בוראי! אלא זהו הכוח של "מקום קדוש" שבכוחו להשפיע שפע קדושה על האדם הנמצא בתוכו (ואפי' באיסור) ולהפכו ברגע אחד לבעל תשובה גמור הצועק מעומק לבבו ומתייסר על חטאיו.

הנהג שויתר

ט. הנה כי כן למדונו חז"ל הקדושים כי האדם המתעלה - מתעלה העולם עמו, וכך מובא בספר "אוצרותיהם אמלא": סיפר תלמיד חכם חשוב, שלפני